

**Гофман М.О.,**

*кандидат економічних наук, доцент*

*Університет «КРОК», м. Київ, Україна,*

*e-mail: [MiroslavaG@krok.edu.ua](mailto:MiroslavaG@krok.edu.ua)*

*ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3977-7584>*

**Вдовенко Є.О.,**

*студент, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна.*

*e-mail: [vdovenkoyo@krok.edu.ua](mailto:vdovenkoyo@krok.edu.ua)*

## **ВИДАТНІ ЕКОНОМІСТИ «КИЇВСЬКОЇ ШКОЛИ ЕКОНОМІКИ» СЕРЕДИНИ XIX СТ ТА ЇХ ВНЕСОК В СВІТОВУ ЕКОНОМІЧНУ ДУМКУ**

***Анотація.** Тези присвячено дослідженню наукової діяльності видатних економістів «Київської школи економіки» середини XIX ст. та розглядається їх внесок в світову економічну думку.*

***Ключові слова.** «Київська школи економіки», концепція економічних циклів, економічний лібералізм, соціальна економіка.*

Київська школа економіки сформувалась на основі Київського університету Святого Володимира, який був важливим центром наукової думки в Україні в середині XIX століття. В той час в Україні активно відбувалися соціально-економічні та політичні зміни, які потребували нових підходів до аналізу економічних процесів. Київська школа стала важливою інтелектуальною платформою для розвитку економічних теорій, які відповідали специфічним умовам аграрної економіки Російської імперії.[1]

Представники Київської школи активно поєднували класичні економічні теорії з вивченням соціально-економічних процесів, що відбувалися в Україні, таких як аграрні реформи, розвиток ринку праці та промисловості. Їхня діяльність стала відповіддю на потреби суспільства та економічну ситуацію в Україні, що характеризувалася величезною соціальною нерівністю, слабким розвитком інфраструктури та низьким рівнем індустріалізації. Київська школа економіки допомогла сформулювати теоретичні основи для вирішення цих проблем через економічні реформи та розвиток ринкових відносин.

Економісти Київської школи прагнули дослідити глибокі зв'язки між теорією та практикою, аналізуючи економічні процеси на основі реальних даних та умов. Зокрема, однією з важливих задач стало вивчення механізмів функціонування аграрного сектору, який

залишався основною складовою економіки України, а також пошук шляхів для стимулювання індустріалізації та розвитку міського населення.[3]

Ідеї Київської школи активно впливали на розвиток економічної думки в Україні, зокрема на подальший розвиток аграрних реформ, а також на інтеграцію української економіки в загальноімперський контекст. Економісти Київської школи використовували економічну теорію для обґрунтування необхідності змін в державному управлінні та соціальних відносинах, що відображало їхнє прагнення вирішити соціальні та економічні проблеми того часу.

Михайло Туган-Барановський є одним із найвідоміших представників Київської школи, і його внесок у світову економічну думку є величезним. Його праця «Промислові кризи в сучасній Англії» (1894) стала основою для подальших досліджень у галузі економічних циклів. Туган-Барановський розробив концепцію економічних циклів, вивчаючи коливання інвестицій, які мають вирішальне значення для розвитку економіки.[4]

Туган-Барановський досліджував механізми криз перевиробництва та вплив банківської системи на економічну стабільність. Його теорія економічних циклів стала основою для подальших досліджень в цій галузі, зокрема для кейнсіанської макроекономіки ХХ століття. Також він був одним з перших, хто звернув увагу на значення кооперативного руху як засобу боротьби з соціальною нерівністю, що було вкрай актуальним для соціально-економічних умов того часу.[5]

Крім того, Туган-Барановський досліджував механізми розподілу доходів у суспільстві, що є ключовим аспектом для розуміння соціальної нерівності. Його ідеї значною мірою сприяли розвитку соціальної економіки та політичної економії в наступні десятиліття.

Іван Вернадський був одним з основоположників економічного лібералізму в Україні. У своїй праці «Про політичну економію» (1862) він проаналізував важливість вільного ринку та вільної торгівлі. Вернадський стверджував, що ринок має саморегулюватися без значного втручання держави. Він також наголошував на необхідності залучення іноземного капіталу для стимулювання промислового розвитку.

Цікаво, що Вернадський був одним із перших, хто почав прогнозувати вплив глобалізації на національні економіки. У своїх працях він передбачав значне посилення міжнародних економічних зв'язків та зростання ролі іноземного капіталу в економіках країн. Його ідеї про мінімізацію державного регулювання вплинули на економічну політику багатьох європейських країн та США в кінці ХІХ — на початку ХХ століття.

Микола Зібер був одним з перших українських економістів, які популяризували ідеї Карла Маркса в Східній Європі. Його головна праця «Теорія вартості і капіталу Д. Рікардо і К. Маркса» (1871) стала важливим внеском у розвиток марксистської теорії. Зібер розглядав капіталізм як перехідний етап до соціалізму, при цьому аналізував етапи розвитку капіталістичних відносин та процеси концентрації капіталу.[6]

Зібер вивчав ідеї Рікардо та Маркса, розглядаючи вартості, капітал і працю як основні категорії економічної теорії. Він також приділяв велику увагу дослідженню соціальних та економічних процесів, пов'язаних з концентрацією капіталу в руках великих корпорацій, що було актуальним для індустріальної економіки того часу.[1]

Праці представників Київської школи мали значний вплив не лише на розвиток економічної науки в Україні, але й на світову економічну думку. Ідеї Туган-Барановського, які стосуються економічних циклів, стали основою для подальших досліджень у цій галузі, зокрема для класичної та кейнсіанської теорії економічних циклів.[7]

Аналіз Вернадського щодо вільної торгівлі та ліберальних підходів до розвитку економіки вплинув на формування економічної політики в країнах Європи та Америки. Ідеї про вільний ринок і мінімізацію державного втручання стали важливими складовими економічної політики в багатьох країнах у ХХ столітті.

Дослідження Зібера, які стосуються марксистської теорії та соціальних аспектів капіталізму, вплинули на подальший розвиток соціальної економіки, а також на дослідження економічних відносин у країнах, що знаходяться на етапі переходу від аграрної до індустріальної економіки.

**Висновок.** Київська школа економіки середини ХІХ століття є важливим етапом розвитку економічної думки в Україні та в світі. Її представники зробили значний внесок у дослідження економічних процесів, таких як економічні цикли, соціальні нерівності, розвиток промисловості та роль держави в економічному розвитку. Їхні ідеї та праці продовжують впливати на сучасні економічні дослідження, зокрема в умовах глобалізації та ринкових трансформацій.

### Список використаних джерел

- 1.Базилевич В. Д., Гражевська Н. І. Історія економічних учень: підручник. Київ: Знання, 2011. 678 с. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-84.html>
2. Гальчинський А. С. Теорія грошей: монографія. Київ: Основи, 2003. 234 с.
3. Лукінов І. І. Економічна думка України: монографія. Київ: Наукова думка, 1998. 312 с. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/388132dd-863b-4ad4-acd6-42d8e5414c38/content>
4. Юхименко П. І. Розвиток економічної науки в Україні: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2001. 275 с.
5. Туган-Барановський М. І. Основи політичної економії: монографія. Київ: Либідь, 2005. 416 с. URL: [https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online\\_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0003413](https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0003413)

6. Зібер М. Теорія вартості і капіталу Д. Рікардо і К. Маркса. Санкт-Петербург: Типографія І. Н. Скороходова, 1871. 480 с.
7. Вернадський І. Про політичну економію. Київ: Університетська друкарня, 1862. 312 с.